

NX-7863

Seat No. _____

Third Year B. Com. (Non CBCS) Examination

February – 2017

Management Accounting

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના : (૧) પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પાંચ પ્રશ્ન છે. (૨) દરેક પ્રશ્નના ૨૦ ગુણ છે.

1 ધી સંયમ લિ.નાં તા. ૩૧મી માર્ચના રોજનાં પાકાં સરવૈયાં નીચે મુજબ છે : 20

પાકાં સરવૈયાં

જવાબદારીઓ	2015 રૂ.	2016 રૂ.	મિલકતો	2015 રૂ.	2016 રૂ.
ઈક્વિટી			પાઘડી	30,000	27,000
શેરમૂડી	2,00,000	2,50,000	જમીન -		
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	10,000	15,000	મકાન	90,000	1,40,000
સામાન્ય અનામત	35,000	40,000	યંત્રો	1,30,000	1,50,000
નફા-નુકસાન ખાતું	25,000	90,000	પેટન્ટ્સ	50,000	45,000
6% ના ડિબેન્ચર	1,00,000	1,00,000	ફર્નિચર	15,000	13,500
લેણદારો	30,000	40,000	દેવાદારો	45,000	70,000
કરવેરાની જોગવાઈ	18,000	15,000	રોકડ/બેન્ક	5,800	7,000
			સ્ટોક	50,000	96,000
			ડિબેન્ચર		
			વટાવ	1,200	1,000
			પ્રાથમિક		
			ખર્ચા	1,000	500
	4,18,000	5,50,000		4,18,000	5,50,000

વધારાની માહિતી :

- (1) માંડી વાળેલ ઘસારો : જમીન-મકાન રૂ. 9,000, યંત્રો રૂ. 13,000, પેટન્ટ્સ રૂ. 5,000, ફર્નિચર રૂ. 1,500.
- (2) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 20,000નાં યંત્રો રૂ. 15,000માં વેચવામાં ઠઆવ્યા હતાં.
- (3) વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ કરવેરા અને ડિવિડન્ડ અનુક્રમે રૂ. 10,000 અને રૂ. 20,000 હતા.

ઉપરની માહિતી પરથી 31-3-16ના વર્ષ માટેનું ભંડોળની પ્રાપ્તિ અને ઉપયોગનું પત્રક તથા કાર્યશીલ મૂડીમાં ફેરફાર દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

NX-7863]

1

[Contd...

- 1 (અ) રોકડ પ્રવાહ પત્રકની ઉપયોગિતા જણાવો. 10
 (બ) ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક અને રોકડ પ્રવાહ પત્રક વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 10
- 2 સલોની કંપની એક જ પ્રકારની વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે અને તે વસ્તુ એકમદીઠ 20 રૂ. 10 લેખે વેચે છે. વસ્તુનો એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ રૂ. 6 છે અને વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ રૂ. 4,000 છે.
- ઉપરની માહિતી પરથી શોધો :
- (1) નફા-જથ્થાનો ગુણોત્તર
 (2) સમતૂટ બિંદુએ વેચાણ
 (3) કુલ વેચાણ રૂ. 15,000 હોય ત્યારે સલામતીનો ગાળો.
 (4) રૂ. 5,000ના નફા માટે જરૂરી વેચાણ.
 (5) રૂ. 15,000નું વેચાણ હોય તો નફો.

અથવા

- 2 નીચેના ટેબલમાં જરૂરી ગણતરીઓ કરીને ખૂટતા આંકડા શોધીને ટેબલ ફરીથી લખો : 20

વસ્તુ	પ્રમાણ જથ્થો (કિ.ગ્રા.)	પ્રમાણ કિંમત કિ.ગ્રા.દીઠ રૂ.	ખરેખર વપરાશ કિ.ગ્રા.	ખરેખર કિંમત કિ.ગ્રા.દીઠ રૂ.	મા.સા. ખર્ચ વિચલન રૂ.	મા.સા. કિંમત વિચલન રૂ.	મા.સા. વપરાશ વિચલન રૂ.
A	1400	21	1540	-	-	(-) 2695	-
B	1050	14	910	-	(-)1225	-	-
C	1750	17.50	-	15.75	-	-	(-) 3675

- 3 નીચેની માહિતી પરથી 31મી ઓગસ્ટના રોજ પૂરા થતા 6 માસ માટે અનિતા લિ.નું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો : 20

માસ	વેચાણ રૂ.	વેચાણ ખર્ચ રૂ.	ખરીદી રૂ.	મજૂરી રૂ.	કારખાના ખર્ચ રૂ.	વહીવટી ખર્ચ રૂ.
જાન્યુઆરી	1,70,000	7,000	80,000	15,000	10,000	5,000
ફેબ્રુઆરી	1,60,000	7,500	84,000	16,000	11,000	5,500
માર્ચ	1,82,000	6,500	83,000	16,800	8,000	4,500
એપ્રિલ	1,55,000	6,800	83,000	12,000	10,500	4,700
મે	1,65,000	7,400	76,000	18,000	12,000	5,400
જૂન	2,00,000	7,000	68,000	16,000	9,600	5,700
જુલાઈ	1,80,000	6,000	70,000	17,000	8,000	5,000
ઓગસ્ટ	2,20,000	5,500	58,000	16,500	9,600	5,500

વધારાની માહિતી :

- (1) લેણદારો તરફથી મળતી અને ગ્રાહકોને આપવામાં આવતી શાખની મુદત 1 માસ.
- (2) ચુકવણીનો ગાળો : મજૂરી $\frac{1}{8}$ માસ, અન્ય ખર્ચા 1 માસ.
- (3) રૂ. 50,000નું એક યંત્ર માર્ચમાં ખરીદવામાં આવશે, જેના નાણાં ડિલિવરી મળતા ચૂકવવામાં આવશે.
- (4) એપ્રિલમાં રૂ. 1,50,000ની કિંમતે ખરીદેલ મકાનના નાણાં મે અને જુલાઈમાં બે સરખે હપતે ચૂકવવાના છે.
- (5) વેચાણ પર 3% કમિશન વેચાણ પછી બે માસ બાદ ચૂકવવાનું છે.

અથવા

- 3 ગાયત્રી લિ. સમક્ષ નવા પ્રોજેક્ટમાં રોકાણ અંગે નીચે મુજબ બે વિકલ્પ રજૂ કરવામાં આવ્યા છે : 20

વિગત	પ્રોજેક્ટ-A	પ્રોજેક્ટ-B
શરૂઆતનું રોકાણ	રૂ. 50,000	રૂ. 50,000
અનુમાનિત આયુષ્ય	5 વર્ષ	5 વર્ષ
રોકડ પ્રવાહ :	રૂ.	રૂ.
વર્ષ : 1	15,000	5,000
વર્ષ : 2	20,000	15,000
વર્ષ : 3	25,000	20,000
વર્ષ : 4	15,000	30,000
વર્ષ : 5	10,000	20,000

વર્તમાન મૂલ્યના કોઠા પરથી રૂ. 1નું 10%ના દરે વર્તમાન મૂલ્ય નીચે મુજબ છે :

વર્ષ :	1	2	3	4	5
વટાવ અવયવ :	0.9091	0.8265	0.7513	0.6830	0.6209

બન્ને પ્રોજેક્ટની નફાકારકતા નીચેની પદ્ધતિ મુજબ નક્કી કરો :

- (1) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય
- (2) પરત આપ સમય.

- 4 સમજાવો :

- (1) બજેટરી અંકુશના હેતુઓ. 10
- (2) બજેટરી અંકુશનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓ. 10

અથવા

4 દિશાન લિ.નું તા. 31-3-2016ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : 20

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી	4,00,000	જમીન-મકાન	3,00,000
8% પ્રે. શેરમૂડી	1,50,000	સંચા-યંત્રો	3,00,000
અનામત વધારો	50,000	દેવાદારો	1,80,000
9%ના ડિબેન્ચર	1,50,000	સ્ટોક	1,20,000
લેણદારો	1,50,000	લેણીહૂંડી	20,000
દેવીહૂંડી	40,000	બેન્ક સિલક	80,000
ચૂ. બાકી ખર્ચા	30,000		
કારીગર નફા ભાગ	30,000		
	10,00,000		10,00,000

કંપનીએ નીચેની વધારાની માહિતી આપી છે :

રૂ.

- (1) વેચાણ (રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણના 25% છે.) 30,00,000
- (2) કાચો નફો 7,50,000
- (3) ચોખ્ખો નફો (ડિબેન્ચર વ્યાજ અને 50% કરવેરા પહેલાંનો) 4,33,500

નીચેના ગુણોત્તરો ગણો :

- (1) કાચા નફાનો ગુણોત્તર
- (2) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- (3) ચાલુ ગુણોત્તર
- (4) પ્રવાહી ગુણોત્તર
- (5) દેવાદાર ગુણોત્તર (300 દિવસના આધારે).

5 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ચાર) 20

- (1) ચાવીરૂપ પરિબલો
- (2) ગુણોત્તર વિશ્લેષણના લાભ
- (3) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનું મહત્ત્વ
- (4) પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્રની ઉપયોગિતા
- (5) સ્થિર ખર્ચ અને ચલિત ખર્ચ
- (6) આંતરિક વળતર દરની પદ્ધતિ
- (7) પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિની મર્યાદાઓ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) The question paper contain five questions.
 (2) Each question carries **20** marks.

- 1 The following are the Balance Sheets of the Sanyam Ltd. **20**
 as on 31st March :

Balance Sheet

<i>Liabilities</i>	<i>2015 Rs.</i>	<i>2016 Rs.</i>	<i>Assets</i>	<i>2015 Rs.</i>	<i>2016 Rs.</i>
Equity Share			Goodwill	30,000	27,000
Capital	2,00,000	2,50,000	Land and		
Securities Premium	10,000	15,000	Building	90,000	1,40,000
Gen. Reserve	35,000	40,000	Machinery	1,30,000	1,50,000
P and L Account	25,000	90,000	Patents	50,000	45,000
6% Debenture	1,00,000	1,00,000	Furniture	15,000	13,500
Creditors	30,000	40,000	Debtors	45,000	70,000
Provision for			Cash/Bank	5,800	7,000
Tax	18,000	15,000	Stock	50,000	96,000
			Debenture		
			Discount	1,200	1,000
			Preliminary		
			Exp.	1,000	500
	4,18,000	5,50,000		4,18,000	5,50,000

Additional Information :

- (1) Depreciation written off : Land and Building Rs. 9,000, Machinery Rs. 13,000, Patents Rs. 5,000, Furniture Rs. 1,500.
- (2) During the year machinery of Rs. 20,000 was sold at Rs. 15,000.
- (3) During the year taxes and dividend paid were Rs. 10,000 and 20,000 respectively.

From the above informations, prepare a Statement of Source and Application of Fund and a Statement showing changes in Working Capital for the year 31-3-16.

OR

- 1 (a) State the usefulness of a Cash-flow statement. **10**
 (b) Explain the difference between Fund flow statement and Cash flow statement. **10**
- 2 SALONI Company manufacturing a single article, sell it at Rs. 10 per unit. The variable cost is Rs. 6 per unit and fixed cost is Rs. 4,000 per annum. **20**
 Calculate from above informations :
- (1) Profit-Volume Ratio
 (2) The Break-even Sales
 (3) The Margin of safety if total sales are Rs. 15,000.
 (4) The sales required to earn a profit of Rs. 5,000.
 (5) The amount of profit when sale is Rs. 15,000.

OR

- 2 Rewrite the following table filling the blanks with missing figures. Show necessary calculations : **20**

<i>Material</i>	<i>Standard Quantity in kg</i>	<i>Standard Price Rs. (per kg)</i>	<i>Actual Use kg.</i>	<i>Actual Price Rs. (Per kg)</i>	<i>Material Cost Variance Rs.</i>	<i>Material Price Variance Rs.</i>	<i>Material Usage Variance Rs.</i>
A	1400	21	1540	-	-	(-) 2695	-
B	1050	14	910	-	(-)1225	-	-
C	1750	17.50	-	15.75	-	-	(-) 3675

- 3 Prepare cash budget for six months ended 31st August, based on the following information for Anita Ltd. : **20**

<i>Month</i>	<i>Sales Rs.</i>	<i>Selling Exp. Rs.</i>	<i>Purchase Rs.</i>	<i>Wages Rs.</i>	<i>Factory Exp. Rs.</i>	<i>Administrative Exp. Rs.</i>
January	1,70,000	7,000	80,000	15,000	10,000	5,000
February	1,60,000	7,500	84,000	16,000	11,000	5,500
March	1,82,000	6,500	83,000	16,800	8,000	4,500
April	1,55,000	6,800	83,000	12,000	10,500	4,700
May	1,65,000	7,400	76,000	18,000	12,000	5,400
June	2,00,000	7,000	68,000	16,000	9,600	5,700
July	1,80,000	6,000	70,000	17,000	8,000	5,000
August	2,20,000	5,500	58,000	16,500	9,600	5,500

Additional Information :

- (1) Period of credit allowed by suppliers and to customers :
1 month.
- (2) Lag in payment of :
Wages $\frac{1}{8}$ th month, Other exp. 1 month.
- (3) Machinery purchased for Rs. 50,000 in March, payable on delivery.
- (4) Building purchased in April for Rs. 1,50,000, payable in two equal instalments in May and July.
- (5) Commission at 3% on sales payable two months after sales.

OR

- 3 The following two alternatives are present before Gayatri Ltd. for investment in new project : 20

<i>Particulars</i>	<i>Project A</i>	<i>Project B</i>
Initial Investment	Rs. 50,000	Rs. 50,000
Estimated Life	5 years	5 years
Cash Flow :	<i>Rs.</i>	<i>Rs.</i>
Year : 1	15,000	5,000
Year : 2	20,000	15,000
Year : 3	25,000	20,000
Year : 4	15,000	30,000
Year : 5	10,000	20,000

Present value of Re. 1 at the discount rate of 10% is as under :

<i>Year :</i>	1	2	3	4	5
<i>Discount Factor :</i>	0.9091	0.8265	0.7513	0.6830	0.6209

Find out the profitability of both the projects by following methods :

- (1) Net Present Value
  - (2) Pay Back Period.
- 4 Explain :
- (1) Objectives of Budgetary Control. 10
  - (2) Advantages and limitations of Budgetary Control. 10

OR

- 4 The Balance Sheet of Dishan Ltd. as on 31.3.2016 is 20
as under :

<i>Liabilities</i>	<i>Rs.</i>	<i>Assets</i>	<i>Rs.</i>
Equity Share Capital	4,00,000	Land - Building	3,00,000
8% Preference Share Capital	1,50,000	Plant - Machinery	3,00,000
Reserve and Surplus	50,000	Debtors	1,80,000
9% Debentures	1,50,000	Stocks	1,20,000
Creditors	1,50,000	Bills Receivable	20,000
Bills Payable	40,000	Bank Balance	80,000
O/s. Expenses	30,000		
Workmen Profit			
Sharing Fund	30,000		
	10,00,000		10,00,000

Additional Information :

Rs.

- (1) Sales (cash sales is 25% of the credit sales) ... 30,00,000
 (2) Gross profit 7,50,000
 (3) Net profit (before debenture interest
 and 50% tax) 4,33,500

Calculate the following ratios :

- (1) Gross Profit Ratio
 (2) Net Profit Ratio
 (3) Current Ratio
 (4) Liquid Ratio
 (5) Debtor Ratio (on the basis of 300 days).

- 5 Write short notes : (any **four**) 20

- (1) Key Factor
 (2) Advantages of Ratio Analysis
 (3) Importance of Management Accounting
 (4) Utility of Flexible Budget
 (5) Fixed cost and Variable cost
 (6) Internal rate of return method
 (7) Limitation of Standard Costing System.